Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kasvinsuojeluaineista annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 43/2024 vp)

*Aluksi*

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kasvinsuojeluaineista annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Kasvinsuojeluaineista annettuun lakiin lisättäisiin elintarvikeketjun virallista valvontaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset sekä säännökset kasvinsuojeluaineen levittämisestä miehittämättömällä ilma-aluksella tutkimus- ja kehitystarkoituksiin suoritettavissa kokeissa ja levittämisestä kaasuttamalla. Lain hallinnollisiin pakkokeinoihin ehdotetaan lisättäväksi hallinnollinen seuraamusmaksu. Samalla ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Lisäksi kasvinsuojeluaineista annettuun lakiin tehtäisiin eräitä kansallisesta tarpeesta johtuvia muutoksia ja täsmennyksiä. Lait täydentävät EU:n niin kutsuttua valvonta-asetusta.

Esityksen osalta perusoikeuskytkentöjä liittyy elinkeinovapauteen ja omaisuudensuojaan, sananvapauteen, henkilötietojen suojaan, valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuteen, rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaamiseen, julkisen hallintotehtävän antamiseen muulle kuin viranomaiselle, hallinnolliseen seuraamusmaksuun sekä lainsäädäntövallan siirtämiseen. Hallituksen käsityksen mukaan ehdotukset ovat perustuslain mukaisia, ja lakiehdotus voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Koska esitys sisältää periaatteellisia kysymyksiä sananvapauden rajoittamisesta, hallitus piti suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi esityksestä lausunnon. Tässä lausunnossa keskitytään sananvapauskysyyksen arviointiin ja otetaan lisäksi lyhyesti kantaa henkilötietojen suojaa ja luovuttamista koskevaan sääntelyehdotukseen.

*Ehdotettu internetsivuston sulkeminen*

Esityksen 39 d §:ssä säädettäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mahdollisuudesta määrätä internetsivusto tai sen osa suljettavaksi, jos sen välityksellä myytäväksi tarjottava kasvinsuojeluaine

- ei ole hyväksytty käytettäväksi kasvinsuojeluaineena tai
- siitä annetut tiedot ovat sellaiset, että kasvinsuojeluaine tai siitä annettavat tiedot aiheuttavat tai niiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle tai
- johtavat kasvinsuojeluaineiden ostajaa olennaisesti harhaan tai
- ovat muulla tavalla olennaisesti kasvinsuojeluaineita koskevien säännösten vastaisia

Säännös täsmentää valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan i alakohtaa, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisten on toteutettava säännösten rikkomistapauksessa "määräyksen antaminen asianomaisen toimijan toiminnan keskeyttämisestä kokonaisuudessaan tai osittain ja tarvittaessa sen hallinnoimien tai käyttämien internetsivustojen sulkemisesta tarvittavan pituiseksi ajanjaksoksi".

Ehdotettu säännös kuuluisi seuraavasti:

39 d

*Internetsivuston sulkeminen*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä toimijan hallinnoiman tai käyttämän internetsivuston tai sen osan suljettavaksi, jos on ilmeistä, että sen välityksellä myytäväksi tarjottavaa kasvinsuojeluainetta ei ole hyväksytty käytettäväksi kasvinsuojeluaineena tai siitä annetut tiedot ovat sellaiset, että kasvinsuojeluaine tai siitä annettavat tiedot aiheuttavat tai niiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle taikka johtavat kasvinsuojeluaineiden ostajaa olennaisesti harhaan tai ovat muulla tavalla olennaisesti kasvinsuojeluaineita koskevien säännösten vastaisia.

Internetsivustosta on määrättävä suljettavaksi se sivuston osa, jossa tarjotaan myytäväksi 1 momentissa mainitulla tavalla kasvinsuojeluaineita koskevien säännösten tai määräysten vastaisia kasvinsuojeluaineita. Jos sivuston osan sulkeminen ei poista säännösten tai määräysten vastaisuutta, tarvittaessa on määrättävä suljettavaksi koko sivusto.

Määräys internetsivuston tai sen osan sulkemisesta voidaan antaa väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi. Sivusto tai sen osa on pidettävä suljettuna, kunnes Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Sulkemistoimivaltaa koskeva sääntely perustuu valvonta-asetuksen 138 artiklaan, mutta sitä on arvioitava myös perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta.

Ehdotettu pykälä olisi uusi. Internet-sivuston sulkemisesta on säädetty myös elintarvikelain (297/2021) 63 §:ssä ja rehulain (1263/2020) 58 §:ssä vastavan kaltaisesti. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt internetsivuston sulkemista elintarvikelain sekä kasvinsuojeluaineista annetun lain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta annettua hallituksen esitystä koskevassa lausunnossaan PeVL 6/2019.

*Sananvapaudesta ja sen rajoittamisesta*

Sananvapaus on turvattu perustuslain 12 §:ssä, Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklassa. Siihen kuuluu yhtä lailla oikeus *ilmaista* erilaisia tietoja mielipiteitä ja viestejä kuin myös oikeus *vastaanottaa* niitä.

Perustuslain 12 §:n sananvapaussäännöksen keskeisenä tarkoituksena on taata kansanvaltaisen yhteiskunnan edellytyksenä oleva vapaa mielipiteenmuodostus, avoin julkinen keskustelu, joukkotiedotuksen vapaa kehitys ja moniarvoisuus sekä mahdollisuus vallankäytön julkiseen kritiikkiin. Ydinajatukseltaan sananvapautta voidaan pitää poliittisena perusoikeutena. Sananvapaus ei kuitenkaan rajoitu vain poliittisiin ilmaisuihin, vaan sen piiriin on totunnaisesti luettu muunkin tyyppiset ilmaisut niiden sisällöstä riippumatta. Sananvapaus antaa yleisesti turvaa erilaisille luovan toiminnan ja itseilmaisun muodoille.[1]

Ydinajatukseltaan sananvapautta on perinteisesti pidetty ennen muuta poliittisena perusoikeutena.[2] Sananvapaus kattaa kuitenkin myös muunlaiset ilmaisusisällöt, kuten tieteen, taiteen, viihteen ja markkinoinnin. Sananvapauden ulottuvuuksia ei tulekaan tulkita liian kapeasti.[3]

Sananvapaus ei estä siihen sisältyvien oikeuksien rajoittamista jälkikäteiseen valvontaan perustuvan sääntelyn keinoin, kunhan sääntely täyttää perusoikeusrajoituksilta edellytettävät yleiset vaatimukset. Rajoitusten tulee olla mm. täsmällisiä ja oikeasuhtaisia, eikä niillä saa puuttua perusoikeuden ytimeen. Esimerkiksi pitkälle menevät väljät poliittisen ilmaisuvapauden käytön kriminalisoinnit voivat olla sananvapauden kannalta ongelmallisia.[4]

Sananvapautta voidaan rajoittaa helpommin, kun kyse ei ole sen ydinalueeseen kohdistuvasta rajoituksesta. Esimerkiksi mainontaan ja markkinointiin voidaan kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin sananvapauden sisällöllisellä ydinalueella olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset.[5]

Perustuslakivaliokunta on sananvapautta arvioidessaan kiinnittänyt huomiota myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 17 artiklaan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 54 artiklaan sisältyvään oikeuksien väärinkäytön kieltoon. Tällä perusteella valiokunta ei ole pitänyt ongelmallisena esimerkiksi sääntelyä, joka puuttuu välittömästi ja yksinomaan terroristiseen viestintään internetin säilytyspalveluiden avulla.[6] Valiokunta on lisäksi painottanut, että kiihottaminen kansanryhmää vastaan ei nauti perustuslain sananvapauden tai esimerkiksi

---

[1] HE 309/1993.
[2] PeVL19/1998, s. 5.
[3] Esimerkiksi HE 309/1993 s. 27–28 ja 57 sekä PeVL 52/2010, s. 2.
[4] PeVL 20/2021 ja runsas aikaisempi PeV:n käytäntö, esim. PevPeVL 40/2017 s. 2, PeVL 26/2002, s. 2, HE 309/1993, s. 57.
[5] Esim. PeVL 54/2006, s. 2 ja siinä mainitut valiokunnan lausunnot PeVL 19/2002, s. 3, PeVL 9/2004, s. 7 ja PeVL 37/2005, s. 4), samoin PeVL 40/2017 vp, s. 4, PeVL 18/ 2014 vp, s. 3/II, PeVL 6/2012 vp, s. 2/I ja PeVL 3/2010 vp, s. 2/I.
[6] PeVL 43/2018 vp, s. 4.

yhdistymis- ja kokoontumisvapauden suojaa.[7] Valiokunta on pitänyt sananvapausrajoituksen hyväksyttävyyden kannalta ongelmattomana myös säännösehdotusta, jonka mukaan tietoyhteiskunnan palvelun tulee viipymättä toimia tallentamansa tiedon saannin estämiseksi, kun tallennettu tieto on sisällöltään selvästi rikoslain kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevan rangaistussäännöksen vastainen.[8]

Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi lausunnossaan 30/2017 vp (s. 4) painottanut sitä, että ”sananvapaudelle asetettavien rajoitusten on oltava välttämättömiä, täsmällisesti rajattuja ja syrjimättömiä.[9] Perusoikeusrajoitus ei voi olla tarkoitukseensa soveltuva ja siten välttämätön, jos sillä ei edes periaatteessa voida saavuttaa sen perusteena olevaa hyväksyttävää tavoitetta.[10]

*Ehdotetun internetsivun tai sen osan sulkemista koskevan säännöksen perustuslaillinen arviointi*

Kun internetsivusto tai sen osa määrätään suljettavaksi on kysymys sananvapauden rajoittamisesta, jonka tulee täyttää perusoikeuksien rajoitusedellytykset. Esillä olevassa tapauksessa täyttyy lailla säätämisen vaatimus.

Ehdotettu rajoittaminen tapahtuisi hyväksyttävän päämäärän toteuttamiseksi, sillä sen tarkoituksena on suojata ihmisten tai eläinten terveyttä taikka ympäristöä, suojata kasvinsuojeluaineiden ostajaa olennaiselta harhaanjohtavuudelta sekä suojata kasvinsuojeluaineiden lainmukaista käyttämistä. Sulkemisperusteina terveysvaaran ehkäiseminen ja toiminnan lainmukaisuus palautuvat PL 19 §:n 3 momentissa julkiselle vallalle säädettyyn velvollisuuteen edistää väestön terveyttä.[11] Ympäristölle aiheutuvien vaarojen torjuminen puolestaan toteuttaa PL 20 §:ssä säädettyä luontoa ja sen monimuotoisuutta sekä oikeutta terveelliseen ympäristöön.

Yhtenä vaihtoehtoisena sulkemisperusteena esitetty olennainen harhaanjohtaminen on muita sulkemisperusteita kevyempi ja epämääräisempi peruste, jonka suojaama oikeushyväkin on avoin. Näin ollen voidaan pohtia, muodostaako se niin painavan perusteen, että internetsivusto tai sen osa pitäisi voida viranomaisen toimesta sulkea. Toki vaatimus harhaanjohtavuuden olennaisuudesta korottaa kynnystä, mutta siltikin se oikeushyvä, jota tuossa suojataan jää avoimeksi, samoin se, millaisissa tilanteissa voisi olla kysymys internetsivuston tai sen osan sulkemista edellyttävästä olennaisesta harhaanjohtamisesta.

Olennainen harhaanjohtaminen sinällään voi aiheuttaa myös muunlaisia seurauksia kuin ihmisten tai eläinten terveysvaaroja tai ympäristöhaittoja, joten voidaan pohtia, onko näin lavean ja monia erilaisia intressejä suojaavan sulkemisperusteen sisällyttäminen lakiin perustuslainmukaista ottaen huomioon myös sen, että sulkemisessa on kysymys viranomaisen (ei tuomioistuimen) taholta tapahtuvasta internetsivun sulkemisesta, jolloin ei sulkemisprosessiin itsessään liity aivan samoja oikeusturvan takeita (mm. ammattituomari)

[7] Ks. myös PeVL 40/2017 vp, PeVL 10/2000 vp, s. 3, PeVL 19/1998 vp, s. 6/II.
[8] PeVL 60/2001 vp, s. 2— 3.
[9] PeVL 18/ 2014 vp, s. 3/II.
[10] PeVL 55/2016 vp, s. 4–5, PeVL 5/2009 vp, s. 3/II ja PeVL 30/2017 s. 4.
[11] PeVL 6/2019 vp, s. 5.

kuin oikeusprosessiin, vaikkakin sulkemispäätös on toki mahdollista jälkikäteen riittauttaa oikeudessa. Oikeuskäsittely kuitenkin kuluttaa aikaa ja resursseja, ja sananvapauden käytön sekä esimerkiksi liiketoiminnan kannalta kuukausia (oikeusprosessin oletettu kesto) kestävä internetsivujen kiinni oleminen on merkittävä haitta.

Perustuslakivaliokunta on kuitenkin lausunnossaan (elintarvikelain ym. muuttamisesta annettu laki) 6/2019 s. 5 katsonut, että internetsivuston sulkemisen osalta myös kuluttajien harhaanjohtamista koskevalle edellytykselle on hyväksyttävät perusteet.

Perustuslakivaliokunta on edellä mainitussa lausunnossaan s. 6 kiinnittänyt huomiota siihen, ettei sivuston tai sen osan sulkemista ollut kyseisessä lakiehdotuksessa sidottu vaatimukseen ilmeisestä lainvastaisuudesta. Tämä olisi ollut tärkeää sääntelyn oikeasuhtaisuuden vuoksi. Nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä "ilmeisyysvaatimus" on edellytyksenä internetsivuston tai sen osan sulkemiselle, joten sääntely täyttää tältäkin osin perustuslain vaatimukset.

Säännösehdotus täyttää myös suhteellisuusperiaatteen, kun ensisijaisesti olisi määrättävä suljettavaksi vain se sivuston osa, jossa tarjotaan myytäväksi 1 momentissa mainitulla tavalla kasvinsuojeluaineita koskevien säännösten tai määräysten vastaisia kasvinsuojeluaineita. Koko sivuston sulkeminen olisi vasta viimesijainen keino.

Lisäksi internetsivuston tai sen osan sulkemismahdollisuuden vaikutuksia pienentää se, että hallituksen esityksen 43/2024 s. 37 mukaan "Määräys sivuston tai sen osan sulkemiseksi annettaisiin vasta, jos viranomaisen määräystä korjata epäkohta ei ole noudatettu." Tämä perustunee siihen, että ensisijaiset lainmukaiset puuttumiskeinmot ovat määräys ja kielto.

Internetsivuston sulkemisen osalta säädettäisiin vielä nimenomaisesti siitä, että määräys internetsivuston tai sen osan sulkemisesta voidaan antaa väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi. Näin sääntelyllä pyritään turvaamaan yhtäältä kansalaisten terveyteen ja ympäristön turvallisuuteen ja monimuotuisuuteen sekä kasvinsuojelualan yrittäjien elinkeinovapauteen ja omaisuudensuojaan liittyvät intressit.

Itse pidän hieman ongelmallisena sitä, että sellaisesta perusoikeuden rajoituksesta kuin internetsivuston tai sen osan sulkemisesta päättäisi ensi kädessä viranomainen eikä tuomioistuin. Toisaalta nopea toiminta voi olla tarpeen tilanteissa, joissa verkkosivustolla esimerkiksi kaupiteltaisiin suurta terveysvaaraa tai ympäristötuhoa aiheuttavaa ainetta. Toisaalta ei ole sanottua, että viranomainen aina toimisi tuomioistuinta nopeammin ja tuomioistuinkin ratkaisee pakkokeino- ja vangitsemisasiat nopeasti. PL 21 §:ssä säädetyt oikeusturvan vaatimukset toteutuvat kuitenkin siten, että viranomaisen velvollisuudesta kuulla asianosaista ennen päätöksentekoa säädetään hallintolain 34 §:ssä ja asianosaisella on oikeus hakea muutosta internetsivun tai sen osan sulkemista koskevaan päätökseen tuomioistuimesta.

Katson, että ehdotettu internetsivun tai sen osan sulkemista koskeva säännös voidaan edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

*Tietojen luovuttaminen ja henkilötietojen suoja*

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on tarkistanut käytäntöään henkilötietojen suojaa koskevasta sääntelystä. Perustuslakivaliokunta on tietosuojalakia koskevassa lausunnossaan 14/2018 katsonut, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös EU:n yleisellä tietosuoja-asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla. Henkilötietojen suojan toteuttaminen tulisi valiokunnan mukaan jatkossa ensisijaisesti taata tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislain nojalla. Olisi vältettävä kansallisen erityislainsäädännön säätämistä sekä varattava sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuoja-asetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi.[12]

Esityksen 35 §:ssä säädetään kasvinsuojeluainerekisteristä. Edellä mainitutkin lähtökohdat huomioon ottaen kasvinsuojeluainerekisteriä koskevia säänöksiä voitaneen pitää perusteltuina ja perustuslain mukaisina.

Lakiehdotuksen 31 §:n 1 momentissa säädetään valvontaviranomaisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta, toimijoilta ja muilta, joita ehdotetussa laissa ja unionin kasvinsuojeluaineita koskevassa lainsäädännössä säädetyt velvoitteet koskevat. Ehdotetun 31 §:n 2 momentin mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ja Ruokavirastolla olisi seuraamusmaksun määräämistä varten oikeus saada välttämättömät tiedot sakkorekisteristä. Tiedonsaantioikeus olisi tarpeen, jotta voitaisiin noudattaa kaksoisrangaistavuuden kieltoa eli varmistaa, ettei seuraamusmaksua määrätä sille, joka on samasta teosta jo tuomittu sakkorangaistukseen tuomioistuimessa.

Kuten perustuslakivaliokunta on esimerkiksi lausunnossaan PeVL 13/2023 s. 4 (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi) todennut, se on arvioinut usein tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevan sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyttä ja sisältöä (ks. esim. PeVL 89/2022 vp, kappale 12). Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 8/2021 vp, kappale 24 ja siinä viitatut lausunnot). Valiokunta on myös antanut merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevan sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyttä ja sisältöä (ks. esim. PeVL 38/2016 vp, s. 3). Valiokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä

[12] Ks. myös PeVL 2/2018 vp, s. 4—8, PeVL 31/2017 vp, s. 3—4, PeVL 5/2017 vp, s. 9 ja PeVL 38/2016 vp, s. 4, PeVL 2/2018 vp, s. 5.

vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 60/2018 vp, s. 4).[13] Nähdäkseni esitys on täsmällinen ja oikeasuhtainen, ja perustuslainmukainen myös tietojensaantioikeuksien osalta.

Lakiehdotuksen 35 a §:n (Kasvinsuojeluaineita sekä eräitä toimijoita koskeva tiedosto) 2 momentin mukaan

> "Turvallisuus- ja kemikaalivirasto julkaisee ja ylläpitää 35 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella yleisesti saatavilla olevaa luetteloa koulutuksen järjestäjistä, tutkinnon järjestäjistä ja kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testaajista. Luettelossa julkaistaan 3 momentissa tarkoitetun henkilön suostumuksella henkilön nimi, osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero. Luettelosta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena rekisteröidyn nimeä tai paikkakuntaa."

Epäselväksi jää, miten menetellään, jos henkilö ei suostu nimensä julkaisemiseen, kun momentin 2. virke edellyttää suostumusta ja 1. virke puolestaan säätää, että tieto koulutuksen järjestäjistä, tutkinnon järjestäjistä ja kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testaajista julkaistaan. Ylipäätään suostumuksen käyttäminen viranomaistoiminnassa käsittelyn perusteena on kysymyksenalaista, mutta voinee tulla kysymykseen joissakin tapauksissa, kuten esimerkiksi silloin, kun yksityinen elinkeinonharjoittaja sallii esimerkiksi asiakkaiden tavoitettavissa olemiseksi julkaista yhteystietonsa.[14] Se seikka että luettelosta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina eikä massahakuina, on perustuslakivaliokunnan käytännön mukainen.

Rekisteröidyn tietosuoja-asetuksen 18 artiklan mukaisten oikeuksien rajoittamista esityksessä kuvatulla tavalla voidaan pitää valvontatehtävän onnistumiseksi oikeutettuna ja perusteltuna ja tietosuoja-asetuksen 23 artiklan nojalla sallittuna.

Kokoavasti todettakoon, että henkilötietojen suojan ja luovuttamisen osalta huomio kiinnittyy ehdotetun 35 a §:n 2 momentin 1. ja 2. virkkeissä olevaan ristiriitaan sen suhteen, että voidaanko koulutuksen järjestäjän, tutkinnon järjestäjän tai kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testaajan nimi julkaista, jos hän ei anna julkaisemiseen suostumusta. 1. virkkeen mukaan voidaan, ja tälle lienee säännöksen tarkoituksen toteuttamiseksi asianmukaiset perusteet, mutta 2. virke antaa asiasta sen käsityksen, että nimi voitaisiin julkaista vaim suostumuksella.

---

[13] Ks. myös PeVL 13/2023 s. 4, PeVL 8/2021 vp, kappale 24 ja siinä viitatut lausunnot sekä PeVL 48/2018 vp, s. 5.

[14] Perustuslakivaliokunta on käytännössään korostanut pidättyväisyyttä suostumuksen käyttämisessä perusoikeuksiin puuttumisen oikeusperusteena. Myös tietosuojalakia koskevassa hallituksen esityksessä 98/2018 katsottiin, että julkisen sektorin henkilötietojen käsittelyn tulisi lähtökohtaisesti perustua lakisääteisen velvoitteen noudattamiseen tai siihen, että käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (TSA 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdat).

Porthaniassa, toukokuun 28. päivänä 2024

Päivi Korpisaari

Viestintäoikeuden professori

Helsingin yliopisto